

meer finse fauna

Finland heeft zijn eigen 'big five': behalve de beer kun je hier nog andere grote zoogdieren tegen het lijf lopen.

DE GROOTSTE

De eland (*Alces alces*) is de grootste nog levende hertensoort: hij meet 2 tot 3 meter (kop-romp) en weegt tussen 350 en 800 kilo. Hij heeft een behoorlijk grote snuit en een ruwe, grijsbruine vacht. Volwas-

sen mannetjes (stieren) hebben een baard en een opmerkelijk schoffelgewei, waar ze om bejaagd worden. Elanden leven voornamelijk van boomscheuten en schors, 's zomers afgewisseld met kruiden, bladeren en waterplanten.

DE ENGSTE

Door de naaldbossen zwerven roedels wolven (*Canis lupus*). De wolf jaagt in gezelschap en gaat op zijn formidabele reuk, gehoor en zicht af. De troep stelt zich strategisch op, voor de prooi – rendieren, elanden, vee, zelfs honden – is er meestal geen ontkomen meer aan. Hun gehuil gaat door merg en been. Maar de wolf is een opportunist: als hij zijn maag kan vullen met aas of kleine prooidieren,

zal hij het niet nalaten. De wolf is een goede zwemmer en kan zich zeer snel verplaatsen. Hun aantal in Finland wordt geschat op zo'n tweehonderd, het maximum voor dat territorium.

DE GULZIGSTE

De veelvraat of warg (*Gulo gulo*) is een marterachtige van gemiddeld 70 tot 90 cm (kop-romp) lengte, met een staart van nog eens 20 cm. Zijn vacht is donkerbruin tot zwart met gele vlekken. In principe is de veelvraat carnivoor, maar af en toe eet hij

ook plantaardig voedsel. Hij is sterk en onversaagd: veelvraten vallen geregeld schapen, reeën en rendieren aan en schijnen er zelfs niet voor terug te schrikken een beer of een eland te lijf te gaan. De veelvraat is een ernstig bedreigd dier. In Finland zijn er nog ongeveer 120.

DE ELEGANTSTE

In Finland leven nog ongeveer duizend lynxen (*Lynx lynx*), een geelbruin, katachtig roofdier met karakteristieke bakkebaarden, pluimpjes op de oren en een kort stomp staartje. Hij meet 80 tot 130 centimeter en weegt een kilo of 20, 25. De lynx is een solitair levend dier dat in de schemering jaagt. Hij is daarmee continu bezig: lynxen

verdragen alleen vers gedood vlees. Ze laten dan ook heel wat liggen, afval waar andere dieren hun voordeel mee doen.

→ Het is zo'n drie kwartier te voet naar de hutten en denk maar niet dat die wandeling over een betegeld paadje gaat. De Britten, van wie enkele al op leeftijd zijn, vinden het niet meevallen. Gids Jaani wijst onderweg op de sporen die de beren her en der hebben achtergelaten: voetsporen, diepe groeven in boomschors, veroorzaakt door de klauwen van klimmende beren, omver geschurkte boomstammen, klodders berenpoep – waarin goed te zien is dat de beer in kwestie zich tegoed heeft gedaan aan rode bessen. De stemming wordt al iets nerveuzer. Wat nou als ze vanavond niet komen? Ze zijn per slot van rekening zeldzaam.

Dat is niet altijd zo geweest. Beren had je vroeger zelfs in Nederland. De laatste wilde beer werd in de 11de eeuw gesignaleerd in het jachtgebied van de bisschoppen van Utrecht. Maar elders in Europa leven nog restpopulaties Europese bruine beren (*Ursus arctos arctos*), een ondersoort van de bruine beer (*Ursus arctos*), een familie waartoe ook de grizzlybeer en de kodiakbeer behoren.

In de Oost-Europese Karpaten – een gebergte dat zich uitstrekt over Roemenië, Polen, Oekraïne en Slowakije –, in Griekenland, Albanië, Kroatië, Slovenië en de Italiaanse Abruzzes bivakkeren nog kleine populaties, net als in de Pyreneeën en in Oostenrijk.

De grootste populatie bevindt zich in Scandinavië en Rusland. In Noord-Finland schat men de berenbevolking op zo'n 850 stuks, in de zomer uitgroeiend tot zo'n duizend: 'toeristen' die vanuit Rusland de grens oversteken. En waar

In de poep is te zien dat de beer zich tegoed heeft gedaan aan rode bessen.

van een exemplaar zich laat zien, die nacht. Want ja, de beren zijn gekomen.

Beren beschikken over een extreem scherp reukvermogen, dus leggen de *wildlife*-gidsen eind van de middag op diverse plekken in het gezichtsveld van de hutten slachtafval neer: vellen, koppen en wat verder overblijft als de plaatselijke visfabriek de filets van zalmen heeft gesneden.

Bruine beren zijn net als mensen omnivoor, ze lusten vrijwel alles: vlees, vis, vruchten, eieren, zeewier, gras, insecten, larven, noten, wortels. En honing natuurlijk. Als de Europese bruine beer vlees eet, zijn dat meestal kleine dieren als konijnen, vogels, eekhoorns, forellen en zalmen. Maar net zo makkelijk vergrijpt hij zich aan hoefdieren als schapen, paarden, rendieren. Zelfs elanden – gemiddeld toch een kilo of vier-, vijfhonderd – zijn niet veilig. Ook haalt hij zijn neus niet op voor aas.

In de hutten betreft iedereen zijn post: de professionele wildfotograaf laat zich met een lege jerrycan (mocht hij een plasje moeten doen) opsluiten in de éénpersoons-

observatiehut, de groep Engelsen en de groep Nederlanders betreden elk een wat groter onderkomen. Er staan tien verstelbare busstoelen en evenveel (stapel)bedden, mocht iemand zijn ogen niet kunnen openhouden. Gids Jaani heeft grote thermoskannen met koffie en thee, pakketten met sandwiches en flessen water meegenomen. In de toiletruimte staat een chemisch toilet zonder chemisch: het is gevuld met turf, in een hoek staan een schep en een emmer met nog meer turf.

Door middel van een ingenieus buizenstelsel worden alle menselijke luchtjes tot buiten bereik van de beren neuzen afgevoerd. In de stoel gezeten is op ooghoogte een plank vervangen door een brede strip perspex, waardoorheen er goed zicht is op de lokzalm. Op handhoogte is ook een plank verwijderd, de spleet is afgedekt met zware lappen. Daar kan iedereen zijn cameraleas doorheen steken. Door de fotospleet klinken woudgeluiden. De spotters zelf mogen niet te veel herrie maken. Beren hebben uitstekende oren, dus wordt er de hele nacht gefluisterd. Best vermoeiend.

De zalmvellen glinsteren in de zon. Daar kunnen de beren straks verwacht worden, als het begint te schemeren. Handig, zo kunnen de camera's vast een beetje worden scherpgesteld.

Hoewel beren niet heel goed kunnen zien, zullen hen de fotoflitsen niet ontgaan. Er zal dus bij natuurlijk licht moeten worden gefotografeerd. Geen probleem: zo dicht bij de poolcirkel wordt het 's zomers niet echt donker.